

Lesnícky náučný chodník Smolnícka Osada

Kraj:	Košický
Okres:	Gelnica
Geomorfologická jednotka:	Volovské vrchy
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Smolnícka Huta, píla; vlak Mníšek nad Hnilcom a pešo juhozápadným smerom po ceste smerom na Smolník 3,3 km
Východisko:	bus zastávka Smolnícka Huta, píla a pešo poza pílu 300 m k okraju lesa
Trasa:	bus zastávka Smolnícka Huta, píla (Smolnícka Osada) - chata Tri Duby - oblúk severozápadným svahom masívu Zbojníckej skaly - nadol dolinou Zbojníckeho potoka naspäť
Dĺžka, prevýšenie:	4,4 km, prevýšenie 195 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	16
Náročnosť:	mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, prípadne so sprievodcom (poznámka nižšie), okružný, obojsmerný,

peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je, v teréne je trasa vyznačená oranžovými šípkami

Rok otvorenia: 2006

Aktuálny stav: Náučný chodník je dobrom stave a je udržiavaný (2022).

Textový sprievodca: volne dostupný na stránke náučných chodníkov Lesov SR, š. p., > .PDF

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepny závod Košice, Moyzesova 18, 042 39 Košice

Poznámky: (1) Je možné vyžiadať si sprievodcu alebo lesného pedagóga z Lesnej správy Smolník - tel. 053 / 4799 339, resp. ls.smolnik@lesy.sk. (2) Starostlivosť o náučný chodník prevzala ZŠ v Helcmanovciach. (3) Za zastávkou 9 sa nachádza prvý informačný panel lesníckeho náučného chodníka O lepšom obhospodarovaní lesov, ktorý po asi 100 m spoločnom úseku odbočí.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Smolnícka Huta. Bývalá banícka obec severovýchodne od Smolníka a juhozápadne od Gelnice v strednej časti Volovských vrchov v úzkej doline potoka Smolník, pravostranného prítoku Hnilca. Jej vznik a rozvoj úzko súvisí s rozvojom blízkeho Smolníka a minerálnym a lesným bohatstvom územia. Prvýkrát je písomne doložená v roku 1828. Avšak ako samostatná obec sa začala formovať už v 18. storočí v čase rozmachu smolníckeho baníctva počas vlády Márie Terézie, kedy v území boli nájdené bohaté zásoby medi, olova, železa a ortuti a v Smolníku založili banské úrady, vysokú banskú školu a mincovňu. Z tej doby, z roku 1751, pochádza nad centrom obce stojaci pôvodne barokový rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie s predstavanou vežou. V rokoch 1813 a 1845 obec i bane, sústredené na dne doliny medzi Smolníkom a Smolníckou Hutou, postihli veľké povodne. V roku 1884 bola sprevádzkovaná železnica z Margecian a Gelnice. V roku 1893 postihol obec aj huty na praženie medenej rudy veľký požiar. V roku 1895 začala výstavba „starej“ banskej kolónie. Banská ťažba bola ukončená a prevádzky zrušené koncom 20. storočia. Bohatú banícku históriu pripomínajú zachované objekty spojené s ťažbou a spracovaním rudy, s úzkorozchodnou železnicou a banícke obytné kolónie. Asi 5 km severovýchodne nadol dolinou Smolníka leží miestna časť (osada) **Smolnícka pila.**

Výberkové lesy v okolí Smolníka. Sú svojou podstatou najbližšie k prírodným lesom. Výnimočnosť tunajších lesov je daná bohatstvom drevín, ktoré sú zastúpené vo všetkých vekových stupňoch. Hoci to všade nie je možné, ich výmera sa vďaka cieľavedomému a citlivému prístupu lesníkov postupne zvyšuje. Jedinečnosť tunajších lesov obdivujú už desaťročia lesní odborníci z celého sveta. O prírode blízky spôsob hospodárenia v lesoch sa pričínil aj **Ladislav Alcnauer** (1946 - 2016), ktorému je venovaný pamätník na začiatku náučného chodníka, a bližšie ho prezentuje špeciálny blízky lesnícky náučný chodník O lepšom obhospodarovaní lesov.

Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska - Zbojnická dolina. Jedna z početných častí (lokalít) hromadného chráneného územia Pralesy Slovenska, vyhláseného v roku 2022, chrániaca severovýchodne od Smolníckej Huty vo Volovských vrchoch pralesový zvyšok po oboch stranách

bočnej dolinky prítoku Smolníckeho potoka v masíve vrchu Zbojnícka skala (1 147 m n. m.). V lokalite vo výškach 580 - 740 m n. m. sa zachovali extrémne kyslomilné bučiny s pestrým drevinovým zložením - okrem buku sa tu hojne vyskytuje jedľa biela a na hrebienkoch dub zimný. Primiešaný je i smrek, borovica lesná, smrekovec opadavý a prvky sutinového lesa (lipa, javor, brest). Územie nie je prístupné, len v blízkosti jeho západnej hranice vedie dolinou Smolníckeho potoka modro značený turistický chodník. Väčšia časť rezervácie tvorí zároveň územie európskeho významu Zbojnícka dolina (je súčasťou sústavy Natura 2000).

Smolník > pozri heslo v textoch ku Geoturistickému náučnému chodníku Rotenberg

Volovské vrchy. Rozľahlé, až 70 km dlhé a vyše 30 km široké pohorie východo-západného smeru na juhu východného Slovenska zhruba medzi Dobšinou, Rožňavou, Medzevom, Košicami, Margecanmi, Krompachmi, Spišskou Novou Vsou a Dedinkami. Susedí na juhu s Revúckou vrchovinou, Rožňavskou kotlinou, Slovenským krasom a Košickou kotlinou, na severe s Čiernou horou, Hornádskou kotlinou a Slovenským rajom (podcelkom Spišsko-gemerského krasu) a na západe krátko so Stolickými vrchmi. Má komplikovanú vrásovo-zlomovú štruktúru i geologickú stavbu, v ktorej prevládajú paleozoické slabo premenené horniny (fylity, paleovulkanity) s výskytom železných a polymetalických rúd, sadrovca, magnezitu. Pri severnom a východnom okraji sa vyskytujú mezozoické vápence a dolomity (Galmus a oblasť okolo Folkmarskej skaly a Červenej skaly). Pomerne na veľkej ploche presahuje nadmorská výška 1 000 m, najvyšším je vrch Skalisko (1 293 m n. m.) v masíve Volovca v juhozápadnej časti pohoria severne nad Čučmou. Prevláda hornatinový, hladko modelovaný reliéf, len okolo Hnilca a Belej sa vytvorili širšie doliny až brázdy s miernejšie rezaným (podvrchovinným) reliéfom (Hnilecké podolie, Hámorská brázda). Zhruba rovnobežne so severnou hranicou pohoria naprieč - medzi Dedinkami a Margecanmi - preteká Hnilec hlbokou členitou dolinou, pozdĺž severnej hranice pohoria tečie Hornád, vo vnútri pohoria pramení napr. Bodva. Prevažne zalesnené pohorie s nevelkými pôvodne baníckymi sídlami križuje viacero cestných komunikácií vysoko ležiacimi sedlami (Dobšinský kopec, Grajnár, Súľová, Úhornianske sedlo, Štóske sedlo) a prechádza ním (dolinou Hnilca) železničná trať Červená Skala - Margecany.

Názvy a obsah informačných panelov

1. Lesnícky náučný chodník Smolnícka Osada. Základné informácie
2. Charakteristika územia Smolnícka Osada
3. Rastlinstvo
4. Chata Tri Duby. Vtáctvo Slovenského rudohoria
5. Živočíchy. Starostlivosť a ochrana poľovnej zveri
6. Výberkový spôsob - výberkový rub. Porast 149
7. Výberkový les. Výberková prebierka. Porast 140
8. Výchova mladín. Porast 149
9. Výchova jedľa-bučín. Porast 148
10. Huby
11. Pedológia, pôdy. Pôdna sonda
12. Ideálny výberkový les. Porast 144
13. Hydrologické pomery, vodstvo. Porast 143 - účelová prebierka
14. Semenárstvo. Výberková prebierka
15. Lesné spoločenstvá
16. Snehová jama. Uskladňovanie sadeníc

Informačné panely v teréne nie sú číslované ani neobsahujú názov náučného chodníka.

